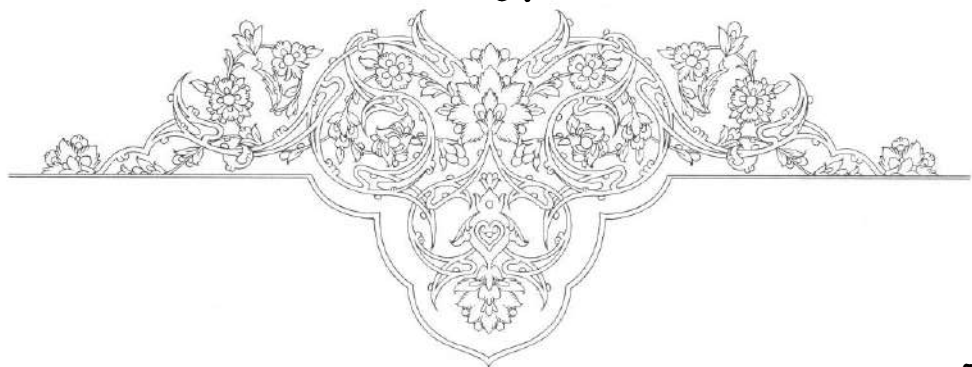

فهرست

آغاز راه

۵

سطح اول؛ واژه ها

۶

سطح دوم؛ گروه ها و جمله ها

۱۳

سطح سوم؛ معنی

۱۸

سطح چهارم؛ محتوا

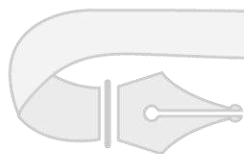
۳۲

سطح پنجم؛ مقایسه و تست

۴۵

پیموست ها

۷۱

دکتر علیرضا جعفری
مدرس ادبیات فارسی گنگور

• سطح اول؛ واژه ها

مهارت اول:

- بحری ست در او گوهر علم و در حکمت / غواص شو در طلب از بحر نه ماهی
در این بیت چند تشبیه وجود دارد؟

- در قفسی طلبد هر کجا گرفتاری ست / من از کمند تو تا زنده ام نخواهم رست
نقش واژه مشخص شده در بیت زیر چیست؟
مفهوم این بیت چیست؟

- ای طالب دیدار او بنگر در این کهسار او / ای که چه باده خورده ای؟ ما مست گشتیم از صدا
این بیت آرایه تشخیص دارد / ندارد

نوع واژه مشخص شده در کدام بیت متفاوت است؟

- ۱) به یک نگاه تو رستم ز ننگ هستی خویش / خوش آن که سوی وی افتد نگاه دم به دمت
- ۲) مردم از محرومی دیدار در بزمش به حسرت / تیره بختی بین که هجران کشت در عین وصالم
- ۳) مردم چشم مرا مانند مردم لاجرم / من هم از این تیره دل مردم گریزانم چو اشک
- ۴) چون دل ز هوای دوست نتوان پرداخت / درمانش تحمل است و سر پیش انداخت

زمان فعل مشخص شده در کدام بیت متفاوت است؟

- ۱) جامی نبرد سجده دگر جانب محراب / زین سان که دلش مایل ابروی تو یابم
- ۲) جمشید جز حکایت جام از جهان نبرد / زنهار دل مبند بر اسباب دنیوی
- ۳) به شمشیری که از تن سر نبرد / بکشت و زنده چون جان کرد ما را

• سطح دوم؛ گروه ها و جملات

مهارت اول:

مهارت دوم:

- به سوزی ده کلامم را روایی / کز آن آتش کند گرمی گدایی
 دارای / فاقد صفت اشاره است.

- کوه اندوه فراق به چه حالت بکشد / حافظ خسته که از غصه تنش چون نالی است
 - اگر این داغ جگرسوز که بر جان من است / بر دل سنگ نهی سنگ به آواز آید
 این دو بیت با هم قرابت مفهومی دارند / ندارند

مهارت سوم:

 در کدام بیت «اضافه تشبیهی» وجود ندارد؟

- ۱) زلف او بر رخ چو جولان می کند / ماه رخ در پرده پنهان می کند
- ۲) غمی که چون سپه زنگ ملک دل بگرفت / ز خیل شادی روم رخت زداید باز
- ۳) ز رخس صبر و شکیبایی آن گزیده سوار / پیاده می کندم چون سواره می گذرد
- ۴) دم به دم مردمک چشم من افشانند آب / بر سر کوی تو تا گرد بلا بنشیند

 مجموع تعداد ترکیب وصفی و اضافی در کدام بیت چهار مورد است؟

- ۱) شب های دراز من به امید وصال / جان داده ام و بهای آن یافته ام
- ۲) دگرش چو باز بینی غم دل مگوی سعدی / که شب وصال کوتاه و سخن دراز باشد
- ۳) طریق صدق بیاموز از آب صاف ای دل / به راستی طلب آزادگی ز سرو چمن
- ۴) شد به غربت قدر من معلوم بر اهل وطن / گرمی هنگامه مهر آشنا را گرم ساخت

• سطح چهارم؛ محتوا

مهارت اول: تنها راه رسیدن به مفهوم درست، است.

- بشوی ای خردمند از آن دوست دست / که با دشمنانت بود هم نشست
(دوری از هم نشین بد: درست غلط)

- به دامان قیامت پاک نتوان کرد خون من / همین جا پاک کن ای سنگدل با خود حسابم را
(خود حسابی: درست غلط)

- خون عشاق وطن در رگ بسمل دارد / نیست این آب از آن چشمه که جاری نشود
(وطن پرستی: درست غلط)

- بنگر ای شمع که پروانه دگر باز آمد / از پی دل بشد و سوخته پر باز آمد
- ای مرغ سحر عشق ز پروانه بیاموز / کان سوخته را جان شد و آواز نیامد
(دو بیت با هم قرابت مفهومی دارند: درست غلط)

مهارت دوم: مفهوم باید و

سد راه جلوۀ مستانه نتواند شدن / سیل تقدیر تو را خار و خس تدبیرها

دی گفت طبیب از سر حسرت / هیهات که رنج تو ز قانون شفا رفت

- بیهوده مزن بر رخ ما آب نصیحت / ما صبح قیامت شد و بیدار نگشتیم

امیرین کنید و بشنوید!

آزمون تک بیت شماره «۱»: مفهوم ابیات زیر را بنویسید.

بر مثال قطره برف است در فصل تموز / هیچ عاقل در چنین جاگاه سازد خانه ای

نقش حیران را خبر از حالت نقاش نیست / معنی پوشیده را از صورت دیبا مپرس

آتش سوزان نمی دارد خبر از زخم خار / تیزی خار مغیلان از من مجنون مپرس

بشکن طلسم هستی خود را که غیر از این / بر روی آن نگار نقابی ندید کس

شهباز همتم ز دو عالم چو درگذشت / عنقای وصل یار از آن دم به دام ماست

گل ز لطف رنگ و بو دم می زند / خار از آزار می گوید سخن

بی قراران تو بیرون از شمارند و حساب / باعث آرام جان چند کس خواهی شدن؟!

نیست حاصل جز ندامت تخم نافشانده را / خوشه و خرمن نگردد دانه تا در دامن است

درنیام کج نسازد تیغ قد خویش راست / سرفرازی جمع با پشت دوتا کی می شود؟

تو آن نوری که از خورشید رخشان می شود حاصل / از خاک تیره می جویی زهی سرگشته شیدا

از زلیخای جهان بگریز تا هر جا دری ست / بی کلید سعی چون یوسف به رویت واشود

خواهد رساند خانه عمر تو را به آب / این آب بی قیاس که پنهان به شیر توست

• سطح پنجم؛ مقایسه و تست

سبک اول؛ کدام با ... قرابت دارد؟

کدام بیت با بیت زیر قرابت مفهومی دارد؟

«وصلت آن کس یافت کز خود شد فنا / هر که فانی شد ز خود مردانه ای است»

- (۱) تا دل ز غم هجر پریشان نشود / شایسته ذوق وصل جانان نشود
- (۲) به وصل دوست گرت دست می دهد یک دم / برو که هر چه مراد است در جهان داری
- (۳) راه عشق از خودی توست چنین پست و بلند / اگر از خویش برآیی همه جا همواری است
- (۴) سعدی به قدر خویش تمنای وصل کن / سیمرغ ما چه لایق زاغ آشیان توست

کدام بیت با آیه «و لا تحسبنّ الذين قُتلوا في سبيل الله أمواتاً بل أحياء» تناسب مفهومی دارد؟

- (۱) دولت جاوید یافت هر که نکونام زیست / کز عقبش ذکر خیر زنده کند نام را
- (۲) جز دل من کز ازل تا به ابد عاشق رفت / جاودان کس نشنیدم که در این کار بماند
- (۳) شهید عشق توام ای عزیز دل یک شب / در آرزوی وصلت مرا کبوتر کن
- (۴) سفر دراز نباشد به پای طالب دوست / که زنده ابد است آدمی که کشته اوست

کدام بیت با بیت زیر، قرابت مفهومی دارد؟

«باز آ که در هوایت خاموشی جنونم / فریادها برانگیخت از سنگ کوهساران»

- (۱) فریاد کز غم تو فریادرس ندارم / با که نفس برآرم چون هم نفس ندارم
- (۲) کوه از سیل سرشکم در صدا آید بلی / گریه من سنگ را در ناله زار آورد
- (۳) اگر این داغ جگرسوز که بر جان من است / بر دل کوه نهی سنگ به آواز آید
- (۴) سنگ را در ناله می آرد وداع دوستان / بیستون فریادها در ماتم فرهاد کرد

مدرس ادبیات فارسی کنکور

۱) در ادبیات عرفانی چه خبر است؟

- آن شرابی که روحت افزایش / جرعه ای می ز جام رندان است
- ساقی که جامت از می صافی تهی مباد / چشم عنایتی به من دُردنوش کن
- ساقی به نور باده برافروز جام ما / مطرب بگو که کار جهان شد به کام ما
- از آستان پیر مغان سر چرا کشیم / دولت در آن سرا و گشایش در آن در است
- زان چشمه حیات که در کوی دوست بود / تا روز حشر ملک سکندر گرفته ایم
- قطع این مرحله بی هم‌رهی خضر مکن / ظلمات است بترس از خطر گمراهی
- خرابانی شو و شوری برانگیز / حقیقت آب را بر خاک تن ریز
- قلب بی حاصل ما را بزن اکسیر مراد / یعنی از خاک در دوست نشانی به من آر
- راز درون پرده ز رندان مست پرس / کاین حال نیست زاهد عالی مقام را
- نه در قید دین زاهد دل‌ق پوش / نه با یاد حق صوفی خود فروش
- خرقه آتش زد و در حلقه ی دین بر سر جمع / خرقه ی سوخته در حلقه ی زنار نهاد

دکتر علیرضا جعفری
مدرس ادبیات فارسی کنکور